

VILÁG OSSÁG

KOLOZSVAR,
1917 november 27, csütörtök

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

IV. ÉVFOLYAM
291. szám

**Felemelik
a cukor-
fejadagot**

Magyarország a gyűlölködő politikát véglegesen felszámolta és helyébe a szoros együttműködés politikáját állította a szomszédos népek demokráciájával

— jelentette ki Dinnyés Lajos miniszterelnök Bukarestben

Budapesten és Debrecenben román, Bukarestben és Kolozsvárt magyar intézményt állítanak fel Mit tartalmaz a román-magyar kulturegyezmény?

BUKAREST. — (Kiküldött tudósítónk telefonjelentése.) A miniszterelnökség épületében kedden délelőtt 10 órakor irták alá Groza Péter román és Dinnyés Lajos magyar miniszterelnök, az egyes szakminiszterekkel egyetemben a román-magyar kulturális egyezményt. A történelmi jelentőségű esemény után a miniszterek a régi Milliárdosok Klubja fogadóhelyiségébe siettek, ahol a magyar kormányküldöttség sajtófogadást rendezett.

A MAGYAR MINISZTER- ELNÖK BESZÉDE

A sajtófogadás megkezdése előtt filmet mutattak be a magyar újjáépítésről, majd Dinnyés Lajos magyar miniszterelnök, a küldöttség vezetője tartott beszédet. — Ez az első magyar kormány-látogatás Bukarestben — mondotta Dinnyés Lajos miniszterelnök —, amely a kölcsönös barátság szellemében jött létre. Hogy a történelmi pillanat elkövetkezhették, hogy a gyűlölködést, a mesterséges barikádokat leromolhattuk, csak úgy volt lehetséges, hogy mindkét ország a haladó demokrácia útjára tért és elsöpörte azokat a feudális és reakciós erőket, amelyek oly hosszú időn át szembeállították a magyart és románt. — Magyarország a felszabadulás pillanatától kezdve — folytatta a miniszterelnök — olyan következetesen demokratikus külpolitikát folytatott és kíván folytatni a jövőben is, amely elsősorban a vele szomszédos országok bensőséges együttműködésén épül fel. Azokkal a szomszédos országokkal igyekszik mindenekelőtt elmélyíteni a barátságot, amelyekkel a múltban a reakciós rendszerektől teremtett gyűlölködő szövetségi politika szembeállította. Magyarország ezt a gyűlölködő politikát véglegesen felszámolta, eltemette és helyébe a kölcsönös megbecsülés és szoros együttműködő politikáját állította a szomszédos népek demokráciájával és a felszabadító hatalmas Szovjetunióval egyaránt. A Dunamendecse béréjének lelkes és törhetetlen építője lett a magyar nép, amelyet a múltban megakadályoztak abban, hogy testvéri kezét nyújtsa szomszédainak.

A továbbiakban Dinnyés Lajos miniszterelnök a háboruban rombadólt Magyarország újjáépítésének eredményét ismertette, hangsúlyozva, hogy a magyar nép hatalmas erőfeszítéssel csakis bensőségesen demokratikus alakulás következtében vált lehetővé, valamint azzal, hogy Magyarország beilleszkedett a békeszerető népek közösségébe, a Szovjetunió baráti oldalán.

— A román kormánnyal folytatott tárgyalásaink során — folytatta Dinnyés Lajos miniszterelnök — sikerült tisztázni azokat a kérdéseket, amelyek a bűnös múlt árnyaként számos esetben akadályozták és zavarták a közeledést és barátságot. A román-magyar kulturális egyezmény megkötésével széles alapokra helyeztük a kulturális és szellemi együttműködést országaink között.

— Groza Péter miniszterelnök, amikor 1915 márciusában kormányt alakított — mondotta Dinnyés Lajos miniszterelnök — hitelt tett minden Romániában élő polgár egyenjogúsága mellett. Nem kétséges, hogy a reakció ellen folytatott könyörtelen küzdelem és a gazdasági téren hozott jelentős reformok mellett a magyarság jogainak elismerése a román kormányzat részéről, döntő szerepet játszott abban, hogy a román demokrácia megerősödött és a magyar és román viszony új történelmi fejezetéhez érkezett el.

— A múltat lezártuk! A meddő, önmarcangoló, átkos harcokat, melyekbe a mult uralkodó osztályai népeinket belekényszerítették, elfelejtjük. Munkánkat, népiünk jövődjét ezental nemcsak a két nép barátságára építjük, hanem az egész Dunavölgye békejének és biztonságának erős pillérére kívánunk lenni — fejezte be nyilatkozatát Dinnyés Lajos magyar miniszterelnök.

Az újságírók a megkötött kulturegyezményrel kapcsolatban kérdéseket tettek fel Ortutay Gyula magyar vallás- és közoktatásügyi miniszternek, aki a következő szavakkal válaszolt: — A kulturális egyezmény alapvető politikai mozzanat a szellemi együttműködés, az imperialista mérgezés és lelki befolyás ellen.

Gyakorlatilag pedig az volt alapvető elgondolásunk, hogy a tudomány, művészet, tanügy, sport és szórakozás terén minél szorosabb együttműködést tegyünk lehetővé a két ország között.

Ortutay Gyula miniszter válaszában megemlítette azt is, hogy az egyezmény értelmében Budapesten és Debrecenben román kérdésekkel foglalkozó tudományos intézet, Bukarestben és Kolozsváron magyar intézet jön létre. A magyar egyetemeken helyet kapnak a román tudományok és a kulturális egyezmény is aláírásmasztja a kolozsvári magyar egyetem tudományos szerepét, amelyet a román demokrácia számára ed-

dig is biztosított.

— A szerződés egyik legfontosabb célja — mondotta Ortutay Gyula miniszter — a tanügy demokratizálása terén való legszorosabb együttműködés Románia és Magyarország között. Ugyanesek nagyjelentőségű a tudósok, művészek, szakemberek és sportolók szabad cseréjének biztosítása, továbbá könyv és folyóiratok forgalmának szabaddátételése is.

Végül közölte Ortutay Gyula miniszter a sajtó kiküldöttjeivel, hogy a kulturális egyezmény betartására közösen felállítandó felügyelőbizottság fog ügynöki, amelynek nyolc magyar és nyolc román tagja van.

Látogatás a MNSz bukaresti központjánál

A sajtófogadásról a magyar kormányküldöttség a Magyar Népi Szövetség központi székházának meglátogatására siettek. Az Arculati-utca 14. szám alatt lévő kétemeletes székház zászlódiszben fogadta a vendégeket, akiket Groza Péter miniszterelnök is elkísért. A vendégeket a székházban Kacsó Sándor, a Magyar Népi Szövetség elnöke és Takáts Lajos dr. nemzetiségi alminiszter fogadta. Groza Péter miniszterelnök válaszában felemlítette a MADOSZ és az Ekés Front régi fegyverbarátságát, Dinnyés Lajos minisz-

terelnök pedig a Magyar Népi Szövetség sajátos történelmi szerepét említette válaszában.

— Mélyítsétek el minél jobban a román-magyar barátságot — mondotta a magyar miniszterelnök —, mert ez itt nemcsak az együttélő két nép érdekeit szolgálja, hanem használ a két országnak is.

A ROMÁN-MAGYAR TÁRSASÁGNAL

A magyar kormányküldöttség ezután a Román-Magyar Társaság új székházába hajtatott, az Andrei Muresan-utcába, ahol Cziko

Lőrinc képviselő, mint a Társaság titkára köszöntötte elsőnek Dinnyés Lajos miniszterelnököt és kíséretét. A magyar kormányküldöttséget az épületben román író-és művészküldöttségek köszöntötték. A fogadáson többek közt jelen volt Livezeanu Octav tájékoztatásügyi miniszter, Eftimiu Viktor, Cocea N. D., Bogdán József, Nistor Petre professzor és Bukarest szellemi életének számos más vezetője. A Társaság nevében ajándékokat nyújtottak át a magyar kormányküldöttség tagjainak. Dinnyés Lajos miniszterelnök Roller Mihail szerkesztésében megjelent új, „Románia története” című díszes, bőrbekötött példányt kapta. A könyvben — mint ismeretes — Dózsa, Rákóczi és Petőfi is helyt kapott s az a romániai magyarság népi multját is ismer-teti.

Délben a magyar miniszterelnök és a küldöttség tagjai családi jellegű ebédre voltak hivatalosak Groza Péter miniszterelnökhöz.

Délután a magyar követség épületében a magyar kormányküldöttség fogadta a Magyar Népi Szövetség parlamenti képviselőit, este pedig társasvacsorát adott a bukaresti politikai és szellemi élet képviselőinek.

A román-magyar barátságot minden körülmények között meg kell őrizni és erősíteni

hirdette Kacsó Sándor temesvári nagy beszédében

TEMESVÁR. — Szombaton a kongresszus második napján került sor a központi beszámolókhöz való hozzászólásra. Kurko György üdvözlő szavai után szólahtak fel a különböző megyék munkás, földműves és értelmiségi kiküldöttjei. Amit röviden elmondottak, sokkal több volt, mint egyszerű hozzászólás. Az egészséges ötletek, tervek és javaslatok mögött népiünk határozott és bátor politikai állásfoglalása esendült ki.

Elsőnek Czápos Ferenc az arad-megyei MNSz titkára szólalt fel. Megállapította, hogy legsürgősebb tennivalóink közé a politikai vezetők tanfolyamok megrendezése tartozik. Rámutatott arra, hogy a jövőben az ifjúsági csoportok nagyobb támogatást várnak a fel-nöttek részéről.

Borsi József Bihar megye kiküldötte a kongresszus politikai jelentőségének népiünk színeiben való tudatosítását kérte.

— Amikéni országos kongresszusunk megnyitását a Román Kommunista Párt, az Ekésfront és nemzetiségi szervezeteink demokratikus harcok kezfozása jellemezte — mondotta —, legyen ennek méltó visszhangja a legvá-

labb magyarlakta községben is. Külön is megemlítette továbbá azt a derekas munkát, melyet a romániai magyar sajtó fejtett ki a kongresszus előkészítésében.

Török Antal dr. orvos (Nagyvárad) értelmiségi rétegünknek a munkába való fokozottabb bekapcsolását sürgette. Biráló hangon emlékezett meg azokról, akik még ma is gyanusan és idegenül állnak szemben a Magyar Népi Szövetséggel és általában a demokratikus pártokkal.

— Azok az értelmiségiek — mondotta —, akik továbbra is távol tartják magukat népiünk demokratikus harcától, ugyanolyan kerekékkötői a fejlődésnek, mint a nyilt szabotálók és ellenállók.

Csögör Lajos dr., a Bolyai Tu-

dományegyetem rektora, lelkes él-jenzés közepette emlékezett meg az Egyetem évnyitó ünnepélyéről. Az első eset volt ez, amikor a két Á-lami egyetem, a Ferdinand és Bolyai Egyetem tanári kara és diák-sága közös ünnepélyen nyitotta meg az új tanévet.

— Egyetemeink együttműködése a román és magyar nép őszinte barátságának és együttműködésének jelképe — mondotta Csögör Lajos. — Egyetemiünk létezése a fejlődő demokratikus rendszernek, valamint a munkásság és a népiért dolgozó értelmiség összefogásának, elsősorban pedig a Román Kommunista Párt és a Magyar Népi Szövetség helyes nemzetiségi politikájának köszönhető.

Az egyház is tisztuljon meg és váljék a nép egyházává

Szőcs Endre udvarhelymegyei református lelkész szólalt fel ezután. Keményen bélyegezte meg azokat, akik az egyházakban meghúzódva a reakciós vatikáni politika törekvéseit szolgálják és az egyházat az imperialisták eszközevé akarják züllesztetni.

— Nem akarunk még egyszer a

háborus uszítás eszközeivé válni — mondotta — és ezért kíméletlenül állást foglalunk mindazok ellen, akik ki akarják zárni felekezeti iskoláinkból a szabad, demokratikus életet való nevelést. Törhetetlen állapot az is, hogy Udvarhely megyében negyven ezer református magyarnak világi feje-

népáruzó, manistákkal cimboráló Sebesi Jankó legyen. (A jelenlévők egységes felkiáltásban követelték: le vele!)

Gál Márton Csík megye kiküldötte kijelentette: azoknak a csík-megyei katolikus papoknak a magatartása akik hivatást az akarák szakítani a Magyar Népi Szövetségtől, nyilt kihívás az ország demokráciája ellen. Elesen megbélyegezte mindazokat, akik népünket a nempolitizálás jelszavával akarják elbódítani.

Balázs András szavaiból a magyar Jhitóság akaratla esendült ki.

— A népiért élő és dolgozó magyar tanitóság nevében tiltakozom az ellen, monodotta, hogy egyházi emberek visszaélve hatáskörüikkel, lakatot tegyenek a nevelők szájára és elszakítsák tanítóinkat a néptől.

Biró Béla (Udvarhely megye) az ifjúság állásfoglalásának adott hangot.

— A Magyar Népi Szövetség ifjúsága együtt akar építeni a román ifjúsággal a világbéke megvédése érdekében. Beáninket nem lehet többé félrevezetni, mert tudjuk, kik a barátaink és kik az ellenfeleink.

László Ferenc dr. (Háromszék) a szövetségi kérdéssel beszélve megállapította, hogy bekapcsolódásunk az országos szövetségi hálózatba, máris szép eredményeket mutat. Bebizonyosodott, hogy az elszigetelődés öngyilkos politikája mennyire helytelen volt.

Gál Ferenc (Csik), az aszályszűrt Székelyföld meleg köszönését tolmácsolta a Magyar Népi Szövetségnek.

Legsúlyosabb gazdasági nehézségeink közepette jó volt éreznünk azt, hogy a Magyar Népi Szövetség törődik kérdéseinkkel és segít rajtunk — mondotta.

Kovács Elek országgyűlési képviselő (Bihar) a pénzügyminisztérium új szelleméről szólott. Megemlítette, hogy Luka László a legteljesebb jóindulattal fogadta a kisiparosok és kiskereskedők küldöttségét és biztosította őket az aránytalan adómegeterhelések kiküszöböléséről.

Csűrös István (Kolozs) a Magyar Mezőgazdasági Főiskola megteremtésének nagy jelentőségéről emlékezett meg.

Székely Franciska az egységes demokratikus női szervezet megvalósításának napirendre tűzését üdvözölte.

Bojér Lajos az ifjúság demokratikus neveléséről s a népi kollégiumok megalakításának jelentőségéről és azok számának növeléséről beszélt.

Lőrincz Ilona és Pethő Ferencné felszólalásából a romániai magyar nők demokratikus magatartását és a békehez való ragaszkodását ismertük meg.

Gál Lajos Arad megye magyar ifjúságának példamutató közösségi munkáját ismertette.

Kócsa Borbála a román és magyar asszonyok szorosabb együttműködését s a béke melletti állásfoglalást sürgette.

Etelek Béla csikmegyei kiküldött is a szövetségi kérdést taglalta.

Szigeti József pedig azokat a tanítókat és tanárokat bélyegezte meg, akik nem akarnak részt venni a Magyar Népi Szövetség munkájában.

dését Imets János vetette fel, kérte a vezetőséget, tartsa felszínén az udvarhelyi, a csiki vasutvonat megépítésének kérdését, amely a Székelyföld iparosításának legfontosabb feltétele.

Balogh Edgár bejelentette, hogy demokratikus kormányunk a színházak sürgős kérdéseinek megoldására kétféle segélyt utalt ki. Ismertette ezután a Petőfi-alap megteremtésének szükségességét és nagy jelentőségét s megállapította, hogy helytelen elfogás mindent az államtól várni. Megemlítette továbbá a szeggyűjtés eredményét is, amely lehetővé tette, hogy a Csángóföldre elküldhessük az első magyar demokratikus könyveket, valamint az első két csángó gyermeket, akik a krasznai népi kollégiumban kapnak helyet.

Rapp Károly lelkes reakció újabb szervezkedéséről beszélve

megállapította:

— Mi, demokratikus papok legyünk az elsők, akik az egyházban megbuij reakció ellen felvesszük a harcot.

Szatmári Dezső a temesvári Magyar Népi Szövetség elismerésére méltó munkájáról beszélt. Előtte állapította meg továbbá, hogy a temesvári szervezet legtöbb vezetőjét Bukarestbe vitték, ami azt jelenti, hogy első helyen áll szervezetünk között.

Bende Béla unitárius lelkes is határozottan állapította meg: az egyház váljék a nép egyházává.

Nagy Lajos ismertette Márton Áron püspök rendeletét, amely a tanítókat és lelkeseket eltiltja a Magyar Népi Szövetség munkájától. A jelenlévők egységesen tiltakoztak ellene.

Rácz Teréz lelkes helyeslés közepette jelentette be, hogy a ma-

Népünk egy év alatt sokat fejlődött

Az elhangzott felszólalásokra a kongresszus délutáni ülésén Bányai László válaszolt. Beszéde elején Temesvár demokratikus magyarságának példamutató mozgalmi munkájáról emlékezett meg.

Nem mulasztjuk el mondotta, hogy meg ne emlékezzünk a multrol. A MADOSZ-nak temesvári munkájáról. Temesváron a MADOSZ az illegitimitásban, a legvéresebb terror idején sem hagyta abba munkáját. A felszabadulás után, ugyancsak a MADOSZ adta az első harcokat a demokráciának Temesvárott, a Kommunista Párt mellett. Értékes magyarság lakik itt s ezeknek jórésze főleg munkásokból és dolgozó földművesekből áll. A polgári értelmiség jórésze cserben hagyta ezt a magyarságot. De ez a dolgozó magyarság megállta helyét, kinevelte saját kebeléből azt a vezetőgárdát is, amellyel ma a Magyar Népi Szövetség központját a gazdasági

Bányai László rámutatott ezután

arra, hogy az idei kongresszus színvonala jóval magasabb volt, mint az elmúlt években. Népünk egy év alatt sokat fejlődött és ezután is tovább fog fejlődni.

Az egyház kérdéséről kell még néhány szót mondanunk, folytatta. Annak az egyháznak, amely megérti a demokrácia építő munkáját és a béke megvédéséért folytatott harcot, nagy feladata van. Mi nem az egész egyházat, csak annak egyes reakciós elemeit állítjuk a vádlottak padjára. Azok, akik az egyházat az imperializmus eszközüvé akarják nyomorítani. Mi minden jóhiszemű papot igyekszünk meggyőzni arról, hogy az egyháznak be kell illeszkednie a demokrácia építő munkájába s a tartós béke megvédésébe. De nemcsak az egyházban, hanem bennünk is van hiba. Croza Péter mondotta, hogy az ortodox szinódusban ott vannak a román haladó demokraták. Miért vannak nálunk Sebesi Jankók az egyházszervezők élén?

gyar asszonyok és lányok együtt akarnak dolgozni Románia valamennyi demokratikus asszonyával a béke megvédés érdekében.

Szentimrei Jenő, az Állami Magyar Színház igazgatója, színházunk kérdéseiről beszélt.

Vannak nehézségeink, mondotta, de nincsenek sérelmeink. Az államnak mai helyzetében nincs módja minden kérdésünket megoldani, ugyanez a helyzet a román színházakkal is. Luka László pénzügyminiszter első segítségével biztató jel arra, hogy színházaink ezután megkapják a legteljesebb támogatást.

Az általános vitához a következők szövege hozza:

Budai László, Kocsis Sándor, Miklós József, Simon István, Tóth Lajos, Kós Zoltán, Puskás Sándor, Winkler Ferencné, Fejér György, Lakatos Zsigmond.

Végül a jelentéseket és hozzászólásokat értékelve megállapította, hogy a romániai magyarságnak továbbra is élen kell járnia, a munkásosztály oldalán, a román dolgozó földműveléssel és haladó értelmiséggel karöltve.

Ezzel a kongresszus szombati napirendje véget ért. Este 7 órakor a kiküldöttek szovjet filmbemutatót vettek részt a Liga-mozgóban.

Másnap délelőtt 9 órakor kezdődött a kongresszus befejező nagy népgyűlés a Capitol-mozgóban. Ez alkalommal a város különböző területein hangszórókat szereltek fel, hogy azok is hallhassák Kacsó Sándor beszédét, akik nem juthattak be a zsúfolásig telt terembe.

A zászlókkal díszített emelvényen az új központi vezetőség foglalt helyet. A hosszantartó tapsok, éljenzések és jelszavak elcsitulása után Kacsó Sándor, a Magyar Népi Szövetség új országos elnöke emelkedett szólásra.

Kacsó Sándor: A romániai magyar népnek a békevédelem szolgálatába kell állania

— A Romániában élő magyar nemzetiségnek három nagy napja volt az elmúlt három nap — kezdte beszédét az új országos elnök. — Nagyjelentőségűnek ítélte ezt a kongresszust országunk kormányának, nagyjelentőségűnek ítélte a Magyar Népi Szövetség leghűségesebb fegyvertársa: a Román Kommunista Párt és nagy jelentőségűnek ítélte maga a magyar nép is.

Feszült légkörben, nagy politikai események közt, ezen a kongresszuson keresztül a romániai magyar népnek oda kell állania a békevédelem szolgálatába. Ez volt nagy feladata. Ennek a feladatnak az érdekében dokumentálnia kellett, hogy teljes szívvel-lelkkel, meggyőződéssel áll a Szovjetunió mellett, mert ez az állam védi a békét és szervezi a béke védelmét. Dokumentálnia kellett ennek a kongresszusnak, hogy a Romániában élő magyar nemzetiség hűségesen építi itt a népi demokráciát, mert tudja, hogy a népi demokrácia építése is a béke építésének egyik eszköze. És ennek érdekében újra dokumentálnia kellett, hogy mindennél fontosabbnak tartja a román és a magyar nép közötti belső barátságot.

A kongresszus dokumentálts mindazt, amit elmondtam. A hozott határozatokban mindez benne van. Azonban a határozat mégis csak mondatokat mond, amely mondatok mögött háttér van s én most arról szeretnék beszélni, hogy mi van a háttérben, hogy fejlődtek ideig a dolgok, miért kellett nekünk védeni a békét, hol vannak a békevédő eszközök és hogy miért nemcsak nekünk, Romániában élő magyar nemzetiségnek, de az egész magyar népnek a legfontosabb érdeke, hogy a megtalált helyes útról most már ne térjen le, mert olyan katasztrófába zuhanna vissza, amelyből visszatérni talán többé nem lehet.

Kacsó Sándor e háttér megrajzolását azzal kezdte, hogy ismertette azokat a reakciós suttogásokat, amelyek ma népünk körében terjednek és a közeli új háborúról szólnak. Rámutatott arra, hogy ezek a suttogások, hírszeszések nem véletlenül fakadnak, hanem a tudatos reakció szülem-

nyel, mellyel népünk lelkeit akarják megzavarni. Eppen ezért igen fontos feladat, hogy a reakciónak ilyen híreket terjesztő ügyműveit leleplezzük és kiverjük.

Falusi népünk jól érzi — állapította meg a szónok —, hogy feszültség van a világon.

Falusi népünk tudja, hogy a két világháború után nagy változás történt a világban. A második világháború után a demokrácia, a történelmi haladás erői megerősödtek. A Szovjetunió olyan fényes, olyan nagy győzelmet aratott, amellyel az egész világ előtt bebizonyította az új szociális állami berendezés szilárdságát, tartósságát és azt, hogy van egy jobb megoldás, mint a régi rendszer. Bebizonyította, hogy egy hatalmas nagy állam, amelyben a hatvan nemzetiség él, megállja a helyét egy ilyen katasztrófában is és megvédi önmagát. Sőt ennél több történt: megvédte a történelmi haladást, megvédte és lendületesen előrelépte a szociális fejlődést.

Az országos elnök ezzel kapcsolatban rámutatott arra, hogy egy évszázaddal ezelőtt szintén élt a történelmi fejlődés gondolata és a mi népünk is keményen viszkodott érte a szabadságharcban. A reakciónak azonban — a cári és császári hatalomnak, valamint a hatalmát védő földesuraknak és az akkor már felfelflödő pénzembereknek — sikerült ezt a haladást elgáncsolni. Am a történelem tuléltt a cáron és a császáron. A mai fejlődési korszakban azonban a haladás új célokkal s eszközökkel: a kartellekkel és trösztökkel találja szemben magát. De, amint a cárok és császárok elsöpörték, elsöpörés fenyegeti a történelmi fejlődés során a trösztöket és kartelleket is. Hiába vergődnek nincs számukra kegyelem, mert ezt kívánja a történelmi fejlődés.

Kacsó Sándor rámutatott arra, hogy ezek az erők természetesen nem adják meg könnyen magukat. Mindazok az országok, amelyekben az ipari tőke a kartellek, a trösztök tartják kezben a politikai hatalmat, elsősorban az Egyesült Államokban, mindent elkövetnek, hogy megmentsék magukat. Am ezekben az országokban is maga a nép, a dolgozó munkásmilliók a fejlődés, a haladás, a szabadság mellett állnak. Ezekből a haladó

erőktől féltik hatalmukat a kartellek és trösztök. El akarják gáncsolni a történelmi haladást és a fejlődést. S ezért akarnak a háboru eszközehez nyulni.

Megállapították már hozzáfűrt politikusok, szakemberek és katonák — szegte le ezzel kapcsolatban a szónok —, hogy a háborus hirverés, az ijesztgetés falvainkban azt célozza, hogy megremítse a tömegeket, mert a haladó demokrácia tömegekre támaszkodik. Meg kell ijeszteni a népet, hogy jön a háború és ki tudja mi lesz a vége? Háború azonban nem lehetséges. A háború azonnal most nem valószínű meg Nincsenek meg rá az anyagi eszközök, nincsenek meg rá a lehetőség az emberek lelkeiben. Elég volt nekik a múlt háború. Nem akarnak új háborút nemcsak nálunk, hanem az Egyesült Államokban sem a dolgozó népek. Háborút csinálni tehát nem lehet, de akadályozni lehet a béke megszüntetését, annak a békének a megszüntetését, amelyet mi építünk. Akadályozni lehet a népi demokrácia megszüntetését, a haladó szellem előretörését. Ezért folyik most a nagy küzdelem. Azért, hogy a haladó erők a szocializmus, a felépülő népi demokráciát, vagy pedig a reakciót konszolidálják az állapotok. Mert ha mi konszolidáljuk, akkor meg tudjuk védeni a békét, ha ők, elő tudják készíteni a háborút.

Kacsó Sándor itt vizsgálat tárgyává tette, hogy milyen eszközökkel folyik ez a küzdelem nálunk Romániában és a Magyar Népi Szövetségben, vagyis a nemzetiségi vonalon. Rámutatott arra, hogy a reakciós imperialista erők három évvel ezelőtt arra törekedtek, hogy Európában azokon a területeken, ahol a politikai hatalmat ők tartják a kezükben, visszaverjék az egyre határozottabban előretörő demokratikus erőket. Vissza akarták szorítani elsősorban a Kommunista Pártokat a kormányokból, hogy új választást készítsen elő, majd a parlamentekből is kiszorítsák. Ez bizonyos mértékig sikerült Franciaországban, ahol a Kommunista Pártot kiszorították a kormányból, valamint Olaszországban. A kommunista pártok azonban ezekben az országokban ott vannak még ha-

talmas tömegekkel a parlamentekben. S amint az új jelentések hozzák, keményen harcolnak. Rámutatott ezután a görögországi helyzetre, ahol az angol-amerikai imperialistáknak sikerült részt találni és polgárháborúba kergetni az országot.

Nyilvánvaló tehát — szegte le az országos elnök —, nagyon vigyáznunk kell, hogy azok az országok amelyekben a haladó népi demokrácia szilárdulóban van, nagy éberséggel megvédjék az eddig elért eredményeket. Mert ami Franciaországban és Olaszországban történik, Magyarországon is majdnem bekövetkezett, Magyarországon azonban sikerült az összecsküvést leleplezni és az összecsküvéket kicserélni.

De megtörtént ez a kísérlet az nálunk Romániában is. Ugyanazokban az időkben Romániában a Tatarescu-féle liberális párt kísérletet meg hasonló politikai manővert. Emlékiratot szerkesztett, amelyet eljuttatott a királyhoz, a pártvezérekhez, a külföldre és amelyben azt fejtegette, hogy jön a béke ratifikálása, a szovjet hadsereg kivonulása, akkor Romániának felül kell vizsgálnia külpolitikáját, mert nem szabad elveszteni azt a lehetőséget, hogy a nyugati államok kölcsönökben részesítsék Romániát. Mit jelent a liberális párt az ország társadalmi életében? Akarcsak elődje, az 6-liberális párt: az ipari banktőkét. Az ő kezében van az ipar és a kereskedelem javarésze. Ez a magyarázata annak, hogy miért éppen ő találta meg a kapcsolatot Nagy Ferencékkel és a nyugati imperialista tőkével. Tatarescu célja szintén az volt, hogy hátraszorítsa a munkáspártot. Nem sikerült azonban az akciója. A munkáspártok és elsősorban a Román Kommunista Párt — s ez ma már nem titok — mindjárt az emlékirat elküldése után megtárgyalta a dolgot és megállapította, hogy Tatarescuk ki fognak kerülni az ország kormányzásából, de nem most, amikor ők politikai válságot akarnak előidézni, hanem amikor a demokrácia akarja. Tatarescuk és miniszterek kikérültek a kormányból, mint ahogy kikérült az ország politikai életéből, társadalmi életéből Maniu pártja.

Kacsó Sándor itt rámutatott arra, hogy a Maniu-féle volt nemzeti parasztpárt tulajdonképpen a mérgezett nacionalizmus képviselője s így súlyos akadály volt a népi demokrácia fejlődési útjában. Állandóan mérgezte a nemzetiséget és a román nép közötti viszonyt, ezért kellett kicserélni a népi demokráciából.

BESZÉLJÜNK MAGUNKRÓL

De beszéljünk most magunkról is — mondotta a szónok —, mert hiszen ahogy a vilápolitikai körképbe beletartozunk, Románia, úgy Romániába beletartozunk mi is. Nehogy azt higgyük, hogy a reakció erői minket érintetlenül hagyják, hogy a mi népünk mentes minden polgári sovénizmustól, mentes minden olyan érzülettől, amely a fölések felé vonzza társadalmi rétegeinket. Helyesebben azokat a társadalmi rétegeket, amelyek ellenséges érzülettel viselkednek a demokrácia iránt. Minthogy meg voltak a magunk társadalmi rétegei is, amelyek Maniuhoz vonzódtak. Akkor, amikor a Maniu gárdistái szervezték a támadásokat a magyarok ellen, nem az történt, hogy Maniu reakciója szembeszállt a magyar reakcióval, hanem összefogott a két reakció egymással. Maniuk azért támadtak, hogy a magyar reakcióval együtt szolgáltsanak azt mendán, ugye nem lehet békében élni?

Kacsó Sándor itt a Magyar Népi Szövetség emlékeztetését májusi végrehajtóbizottsági határozatáról emlékeztet meg és arról a hangról, amellyel bizonyos reakciós magyar körök ezt a határozatot ferdítették. Önállósága feladásával vádolták a Magyar Népi Szövetséget, holott egyszerűen arról volt szó, hogy a Magyar Népi Szövetség észrevette a készülő vádalmet és felhívta a figyelmet soraink megfigyelésére. Ki kellett gyomlálniuk szervezeteinkből azokat az erőket, a polgári sovénizmusnak azokat az eszközeit, amelyek Maniu hasonló polgári sovénizmusának felelt meg, mert csak így állhatunk meg szilárdan a román-magyar testvériség gondolatánál.

— És ha azt akarjuk — hangsúlyozta az országos elnök —

DEMOKRATA PAPOKAT KÉRNEK A CSÁNGÓK

Két Bákó megyei csángómagyar felszólalása, következett ezután Tóth György a jelenlévők lelkes tapsa közepette kérte a kongresszust, gondoskodjék arról, hogy a csángó lakta falvakban demokratikus érzelmű papok hirdessék az igét.

Eközben jelent meg a teremben Livezeanu Octav tájékoztatóügyi miniszter és Geamănu belügyi államtitkár. A magas vendégeket Kurkó Gyárfás melegen üdvözölte, utána hosszantartó lelkes tapsvihár következett.

Ignác István ugyancsak csángóföldi kiküldött említette meg, hogy a csángó papjai elfordultak a néptől. Nem engedik magyarul imádkozni s amikor orvoslást kértek, egyik egyházi hatóságtól a másikhoz küldték az embereket. A csángók nem kérnek egyebet papjaiktól csak azt, hogy szeressék a magyar nyelvet, legyenek a nép igazi tanítói és demokratikus szellemben neveljék a csángó gyermekeket.

Közben újabb vendége érkezett a kongresszusnak. Gyöngyösi István, a bukaresti Magyar Misszió vezetője jelent meg a teremben. Kurkó Gyárfás üdvözölte, a résztvevők pedig lelkes éljenzéssel fogadták.

SAJTÓ A NÉP SZOLGÁLATÁBAN

Lázár József szólalt fel ezután s említette meg, a magyarsajtó leg-sürgösebb feladatait. Rámutatott az eddigi hiányosságokra, majd megállapította: minél szorosabb kapcsolatokat kell teremteni a népi, levelezők, MNSZ sajtófelelősök, vidéki tudósítók és gyakori közlélások útján. Vannak magyar falvak, ahová a magyar lapok nem jutnak el, ezen is segíteni kell. Ne tévesszük soha szem elől — mondotta —, hogy a sajtó erős fegyver a demokrácia kezében, mert a népet oktatja és neveli.

Fuhrmann János brassómezei kiküldött a tagdíjakról beszélve megállapította: Brassó megyében 79 százalékos gyűlt be, ezt a példát követnie kell minden megyének. A Székelyföld iparosításának kér-

Tíz új bíróságot és 21 bírósági kirendeltséget létesítenek Kolozs megyében

KOLOZSVÁR. — Patrascanu igazságügyminiszter — mint ismeretes — az igazságszolgáltatási reformtervezetét a képviselőház elé terjesztette. A törvénytervezet gyakorlati megvalósítása érdekében bizottságot küldött ki helyszíni tanulmányozásra. Ilyen bizottság érkezett a megyébe is, Stere Gheorghe, a bukaresti ítélőtábla elnökének vezetésével.

A bizottság két heti tanulmányútja után a napokban Kolozsváron a megyefőnökségen értekezletet tartott, amelyen Stere Gheorghe a munkások, tisztviselők és a helyi hatóságok képviselői előtt ismertette a bizottság eddigi tapasztalatait.

Az értekezletet Bianu Petre dr. megyefőnök nyitotta meg. Beszédében ismertette az igazságszolgáltatási reformot, melynek célja megkönnyíteni a nép számára az igazságszolgáltatást s alkalmat nyújtani az igazságkeresőknek ügyeik gyors elintézésére s egyben egyszerűsíteni a nehézkes perrendtartási eljárást is.

Bianu megyefőnök bevezető zavaí után Stere Gheorghe táblai elnök ismertette a bizottság eddigi munkáját. Rámutatott arra, hogy a múltban a falusi igazságkeresők nehezen tudták ügyüket dűlőre vinni, mert egyfelől a nehézkes perrendtartási szabályok, másfelől a magas díjak, továbbá a messze lévő bíróságok megannyi akadályt jelentettek. Másik ilyen nagy

nehézség a bírák elmozdíthatatlansága volt, amely befolyásolta a bíróságok elosztását.

— A Román Kommunista Párt az igazságszolgáltatási reformját kérte — mondotta — amely Kolozs megyére vonatkozóan is új, jobb igazságszolgáltatási teremt. Az igazságszolgáltatási reform javaslatára Kolozs megye területén tíz járásbíróságot és 21 járásbírósági kirendeltséget szerveznek.

— Első eset — folytatta ezután Stere Gheorghe —, hogy az igazságszolgáltatás a haladás felé, a széles népi rétegek érdekében, komoly lépés történt. Az igazságszolgáltatási reform javaslatára a bírák megállapított napon kiszállanak azokba a községekbe, ahol bíróságokat alakítanak és ott a helyszínen fogják véleket mondani.

A továbbiakban elmondotta, hogy mindazokban a községekben, ahol járásbíróságok, illetve járásbírósági kirendeltségeket állítanak fel, az illető község lakói közül megbízottakat is választanak, akik majd az ítélethozatalnál szavazattal vesznek részt a bíráskodásban. Ezeket a népbírákat a megválasztásuk után tanfolyamokra küldik, ahol részükre a bíráskodás módjáról tartanak előadásokat.

Az eljárási módokat is sokban egy-

szerűsödnek. A bírósági díjakat és taxákat nagy mértékben csökkenteni fogják.

Stere Gheorghe rámutatott végül arra, hogy a bíróságok reformjával az igazságszolgáltatás az új típusú demokráciát és eredményeiben a széles dolgozó tömegek érdekeit fogja szolgálni.

Az értekezlet után Bianu Petre dr. megyefőnök kijelentette, hogy a megye lakossága örömmel várja az igazságszolgáltatási reformot nemcsak azért, mert ezzel sok multbeli hiányt pótolnak, hanem, mert ezzel a bíróság szervezete is megújul és a demokrácia szellemében fogja az elébe kerülő ügyeket megoldani.

Ujabb szigorú intézkedések Kolozsvárt a tifuszjárvány megakadályozására

KOLOZSVÁR. — A kiütéses tifusz elleni küzdelem újabb lendületet vett. A megyei és városi tisztiorvosi hivatal közlése szerint, a tél kezdete előtt újra felállították az állandó fertőtlenítő helyeket. Így megkezdte működését az állomásnál felállított fertőtlenítő központ is, mely egész télen át folytatja az utasok fertőtlenítését.

Kolozsvár városában 7 állandó fertőtlenítő állomás fog működni. A fertőtlenítő állomásokon a hivatásos egészségügyi személyzetten kívül önkéntes jelentkezők és csendőrkülönítmények tagjai dolgoznak majd. A fertőtlenítő csoportok a körzetük fertőtlenítését végzik, míg a melléjük beosztott csendőrkör két szempont ellenőrzi a fertőtlenített lakásokat.

A városi vámosoknál is szigorú ellenőrzést vezetnek be. Az ellenőrzést végző közegek a tetveseket nemcsak fertőtlenítik, de feljegyzik nevüket és lakásukat s egyidejűleg értesítik az illetékes fertőtlenítő körzetet, ahová az illető tartozik, hogy az a tisztátalanok lakását is fertőtlenítse.

Az egészségügyi hivatal szigorú utasítást küldött minden közüzem és gyár vezetőségének, amelyben felhívja az illetékeseket, hogy tölire a szükséges fertőtlenítő anyagokat szerezzék be. Az egészségügyi hivatal szigorúan ellenőrzi a rendelkezés betartását és az ellene vétőket megbünteti.

A teljes egyenjogúság alapján

Egyesültek a nagyenyedi román és magyar szövetségek is

NAGYENYED. — (Kiküldött munkatársunktól.) A szövetségek összevonásával kapcsolatban nagyenyedi szövetségek is egybeolvadtak. Az egyesülést kimondó szövetségi gyűlésen az Aiu-deanu, Meserias és a Hangaalkalmazót-

Hitelszövetsége átalakult az „Aiu-deanu Augustus 23” elnevezés alatt működő fogyasztási és termelői szövetséggé, míg a hitelszövetségek az „Enyedi Népbank” elnevezés alatt folytatják működésüket.

Az átalakult szövetségek a „Kaláka” enyedi központjának hatalmas és modern épületében nyertek elhelyezést.

A szövetségek további munkájában jelentős szerepet biztosítottak továbbra is a volt „Kaláka” szövetséget hálózatának, amely így, hogy teljes mértékben bekapcsolódott az ország szövetségeinek munkájába, sokkal jobban fogja szolgálni a szövetségi élet fejlődését.

— Szövetségeink egybeolvadása elősegíti a falvak tökéletes áruellátását és há pillanatnyilag még vannak is egyes helyeken zökkenők, ezek csak átmeneti jellegűek, amit a tökéletes együttműködés mielőbb ki fog küszöbölni — mondotta munkatársunknak Ilyés Andre, a „Kaláka” szövetséget igazgatója.

Az egyesülés a legteljesebb egyenjogúság alapján történt és az egybeolvadt szövetségek eddigi vezetői helyet kaptak az újalakult közös szervezetek vezetőségében is.

Kötelezővé kell tenni, hogy a falvak ifjúsága mezőgazdasági szaktanulmányokat folytasson

— hirdeti a csombordi gazdasági iskola igazgatója

Gazdálkijak és tanárok testvéri egyetértésben igyekeznek a többtermelés szolgálatába állítani tudásukat

CSOMBORD. — (Kiküldött munkatársunktól.) Az őszi köd kékeszürke fátyolként húzódik végig a tájon. Az utmentén felelőn zsiroodnak a szántások, kézzelfoghatóan bizonyítva — itt elvégezték a vetési munkálatokat.

— Sőt — mondja Veress István mezőgazdasági iskolai tanár —, többet vetettünk be, mint a terbe vett terület. Emberemlékezett óta nem volt még annyi őszi bura vetés a csombordi határban, mint ebben az évben. Lesz kenyér bőven.

A felszakadó köd mögül a domboldalak zöldjéből élénk tűnik a község. A házak közül kimagaslik a dombtetőre épített XIII. századi református templom várszerű épülete. Mintha öröklődne a táj és a dombok szelíd lankáihoz simuló falu felett.

— A növendékek ruhái számarra. Mindegyiknek külön szekrénye van.

A modern mosdó fehér porcellánkagylói is ragyognak. Tízennégy személy végezheti el egyszerre a tisztálkodást. A tusfürdő most van javítás alatt.

Letekintünk az emeleti ablakból. — Ott — mutatja Nagy Endre igazgató —, a domboldalon van az iskola szőlője. Harmincöt hold egy darabban. Az idén gyenge termésünk volt, de reméljük, az új termés jobb lesz.

— Sajnos — ismerteti Nagy Endre igazgató az iskola jelenlegi helyzetét — súlyos nehézségekkel küzdünk. Jelenleg csak husz növendékünk van, a múltban nyolcvan körül járt a létszám. Lényegesen elpusztult az állattalományunk, épületberendezésünk, könyvtárunk szintén komoly veszteségeket szenvedett. Csak lassan, apránként, igen nagy erőfeszítéssel tudjuk mindezt pótolni.

— Minek tulajdonítja igazgató ur a növendékek esakly létszámát?

— Részben annak, hogy az emberek még csak most kezdenek magukhoz térni és elsősorban a saját gazdaságaik talpraállítását akarják elvégezni. Hozzájárulnak ehhez a közlekedési nehézségek is. Ezért maradt el tőlünk a Bánság ifjúsága. Azután itt vannak az új típusú mezőgazdasági iskolák.

— Ennek ellenére remélem, hogy rendbejövünk és újra válogató vizsgát leszünk kénytelenek tartani a jelentkezők között, hiszen a falu anyagi helyzetében is észrevehető az állandó javulás.

mányaik terveik felől érdeklődünk.

— Sokat tanulunk — mondja Baritz Sándor Kézdivéglafaiáról —, ha elvégzem az iskolát, otthon zöldsejtermeléssel akarok foglalkozni. Ot holdunk van és erre öten vagyunk testvérek. Ha jól gazdálkodunk, valamennyiünket eltarthat az öt hold, ami természetesen gazdálkodás mellett egyikünk jövőjét se tudná biztosítani.

TALÁLKOZÁS A FALU IFJÚ UTTORÓIVEL

Katonás rendben menetelő ifjak csoportja dobog át velünk szemben a Maros fahídján. Mintegy huszan vannak.

— A mi tanulóink — mondja Veress István — A városba mennek fürödni. Elromlott a fürdőkazánunk, amíg megjavítják, a Bethlen Köllégiumban fürdenek a fiuk.

A hidon túl megállunk. A megáradt Maros mentén szabályosan sorakozó fiatal gyümölcsös szőlőt nyaldossák a hullámok.

— A szőlés — világosít fel kísérem —. Az iskolák ez is. Erre már mindenféle a mi földjeink vannak.

A mezőgazdasági iskola emeletes, modern épületében találkoztunk össze dr. Nagy Endre igazgatóval. Végigmegyünk az épületen. Mindentü példás rend, tisztaság. Nagy, világos tantermek. A falakon szemléltető, oktató rajzok, képek.

— Mint minden épület, úgy a mi iskolánk is sokat szenvedett a vidékünkön átvonuló háborútól — mondja Nagy Endre — és a sarokban álló téglakályhára mutat. — Valamennyi kályhánkat elvitték. Magunk építettünk újakat, téglából.

Úgy látszik jól békültek, mert a fehérre meszelt kályha kellemes melegét áraszt. Az egész terem jól fűtött.

Az emeleti hálószobákban katonás rendbe rakott ágyak és ágyszőnyegek minden. A folyosókat kárpattal zárt szekrények.

KEVES A HALLGATÓ, NINCS ÁLLATTALOMÁNY

A fehérre meszelt, egyszerű, de békés nyugalmat árasztó igazgatói szobában szembenülünk ezzel a fehérhajú férfivel, aki olyan szeretettel járta velünk végig az iskola épületét, akinek minden szaván érezni lehetett, hogy életelőljia a tanítás és lelkevel nőtt hozzá iskolája épületéhez, földjeihez és az ifjúsághoz.

— A falvak szegény, de tehetséges gazdálkijai számára ösztöndíjat

— Mivel lehetne ezt a javulást gyorsabbá tenni?

— Kötelezővé kellene tenni, hogy a fokozottabb termelés érdekében a falvak ifjúságának bizonyos százaléka mezőgazdasági szaktanulmányokat végezzen. Módot kellene találni arra is, hogy a szegénysorsu, de tehetséges földműves ifjak költségmentesen, állami ösztöndíjjal végezhessek el ezeket a tanulmányokat a felekezeti gazdasági iskoláknál is.

— Rendkívül nagy jelentőségű lenne — folytatja tovább —, ha mezőgazdasági kultúránk emelését az egyházak egyetemes szívéigyükkel vennék és mind anyagi, mind erkölcsi erejükkel komoly formában oda állnának mezőgazdasági iskoláink mellé. Örömmel látjuk, hogy a Magyar Népi Szövetség ezt teszi.

A további beszélgetés során megtudjuk, hogy az iskolában az ifjak a belterjes gazdálkodás, kertészet, szőlészet, gyümölcsstermelés ismereteit tökéletesen elsajátították. A nevelés családtan. Hónapok alatt nem fordult elő fegyelmi eset. Elméleti és gyakorlati kiképzési egyaránt kapnak a tanulók és az iskola elvégzése után szinte —

A NAPSZAMOS FIU UTJA CSOMBORDTÓL A KOLOZSVÁRI EGYETEMIG

— Egyik növendékünk, Fónagy György, a biharmegyei Erdőgyurak községből elemi iskolai végzettséggel került hozzánk — lapoz bele jegyzetibe Nagy igazgató. — Az iskolánk elvégzése után tovább tanult. Érettségit tett és ma a kolozsvári közgazdasági egyetem hallgatója.

Igy említi meg Domolbos Árpádot Székelykoesárdról, aki ma az EMGE tanfolyamokat rendező falujában, Szőke Jánost, aki Marosdészen a szövetségi bizottságban ért el komoly eredményeket. László Árpádot, aki Felvincen a kővető járási tanács elnöke és a mezőgazdasági szaktanulmányokat tanító iskolát tart fenn, a mérnök Simon András, aki az állattenyésztés terén tünt ki és sorolná még fel a többi kiváló növendék nevét is.

Az udvaron a fürdősről visszatérő ifjúság közé vagyunk. Tanul-

„MEG NEM TUDJAK MI A TUDÁS . . .”

A többi ifju is így gondolkozik. Szóos Ferenc az udvarhelyi Petekről, Morvay Árpád a Kisküllő mentéről. Valamennyien otthon akarják tovább adni a tudásukat és biztosra veszik boldogulásukat.

— Miért nem jönnek akkor többen ide tanulni a faluból? — tesszük fel az ifjaknak a kérdést.

— Nem tudják még mindig, hogy mit jelent a tudás — felel Morvay Árpád. Mi még sokat fogunk tanulni de már most is egészen másként látjuk a mezőgazdaságot. A legapróbb részletek felől éppen olyan biztosak vagyunk, mint a nagyvonalu tervekről.

Elbucszunk a csombordi mezőgazdasági iskola növendékeitől és lelkes tanári karától. A hidon túl visszatérünk még egyszer a kővető városa felől, mely az esti szürkületben már a város felőli vizet minket.

Lassan az alkony homálya terül na az épületek és a földekre, ahol elszánt határozottsággal folyik a munka, hogy mezőgazdaságunk ifjúsága teljes felkészültséggel vehesse ki részét az új, szebb világépítésében, ahol mindenki számára biztosítva van a munka joga és a boldogulása. Kemény munka folyik Csombordon. Igavonó jószág, felszerelés, anyagi eszközök hiányosak és mégis — minden nehézségen keresztül helytállva dolgoznak tanárok és a falvak ifjai értelmiség és parasztság szövetségé, mely élő bizonyítéka jövőnk mezőgazdaságunknak.

Segíteni kell rajtuk és lehetővé tenni, hogy minden évben minél több és minél jobban felkészült szakképzett gazdák sorozata jöhasson ki az iskola falai közül falvainkba.

Értékes kezdeményezés a Magyar Zeneművészeti Főiskolán

KOLOZSVÁR. — Sigmond Lajos tanár kezdeményezésére és rendezésében a Magyar Zeneművészeti Főiskolán előadásorozat indítottak a dal fejlődésvonalának bemutatására. Valóban helyesen jegyezte meg Sigmond tanár bevezető előadásában, hogy a dal az érzések eme legegységesebb kifejező formáját az utóbbi években hangversenytermeinkben elhanyagolták. A sorozatnak éppen az a célja, hogy bemutassa ennek a legősibb zenei formának történetét és kimagasló alkotásait.

Nem dicsérhető eléggé Zeneművészeti Főiskolánk, hogy az első dalok bemutatására olyan énekesnőre gondolt, aki ma is egyike legnagyobb művészi értékeinknek: M. Lévy Ilonára. Kifűző iskolája, szép, tiszta hangvétele, egészséges hangja, szinpad rutinja, dallamformálása olyan tulajdonságai Lévy Ilonának, hogy akaratlanul is élénk torlódik az a kérdés: miért nem használják tudását és képességét az ujjonnan alakított Magyar Zeneművészeti Főiskolán? Nála alkalmasabb tanár nincsen a város területén, mert ő lenne leg-hivatottabb arra, hogy a jövő nemzedéket énekes szinpadunkra nevelje.

Egész sor trubadur dallamot énekel, majd madrigálokat, a XII. századtól Schütz iskoláján keresztül egészen Bachig. Megrendítően alázatos, mennyel énekműveket énekel Bachról, meggyőzően tisztán és egészséges muzikalitással, Szabó Géza (hátr értelemes kísérővel).

A dallam kialakulásáról a dal fejlődéséről Sigmond Lajos tanár tartott előadást, katalizálva a gyér zenei hallgatókat azon a szövetségben, amely Bachig a dal történetében elvezet.

A közönség lelkesen és csodálkoztunk. Hiszünk, hogy a kezdeményezett hangversenyorozat többi előadásokkal többen fognak megismerkedni, ahogyan ezt az érdekes és fontos ismeretterjesztő sorozat meg is érdemli.

Az enyedi kisiparosok egyöntetűen Luka László pénzügyminiszterhez fordulnak súlyos adósérelmeik orvoslására

Szakmai formelészövekezelek alakítása az elétérben

NAGYENYED. — (Kiküldött munkatársunktól.) Iparosokkal találkoztunk össze. A városról és a demokratikus fejlődésről beszélgettünk. Nem kell sok szót cserélnünk, hogy közös egyetértéssel ne állapítsuk meg: fokozni kell a termelést. Ez a kulcsa most minden téren gazdasági boldogulásunknak. Mezőgazdaságban, gyárban és kisiparos mihelyben — az élet minden vonalán a termelés emelésére irányul minden öntudatos dolgozó szeme.

Tudjuk és érezzük ezt — mondja beszélgetés közben Bocárdi István lakatosmester —, a magunk részéről mindent el is követünk, de súlyos akadályunk munkánk az igazságtalan adókövetés.

Olyan adókat raktak a nyakunkba a régi reakciós adókövetők — szól közbe Székelyi Albert cipész —, hogy ha mindenünket eladjuk, minden jövedelmünket adóba fizetjük, akkor se tudunk eleget tenni adósságunkkal. — Hogy tudok én megfizetni évi hatvan ezer lej adóba? — kérdezi a hetvenéves öreg kőműves, Gazdag Géza — mikor nincs annyi az egész évi bevétel. Régi iparos vagyok és mindig megfizetem az adómat, de most nem tudom, hacsak nem mérsékelik igazságos, méltányos összegre.

A NYERHEDT OTOLEA KONTROLOZ

De így beszélnek a többiek is mind. A lakatos, az asztalos, a kádár, cipész, a kőműves, de még a kertész is. A panasz általános, de különösen súlyos visszaéléseket követett el az enyedi kisiparosok között történt adókövetések során

Otolea Gheorghe gyulafehérvári kontrolor, akinek neve valóságos hírhedté vált az adófizetők körében.

Hallgatjuk a panaszokat — Papp Sándor asztalosmester két inassal dolgozik 131.000 lej, Telár László kertész 2 hold földön termel 41.000 lej, Bocárdi István lakatos, külvárosi műhellyel, ahol főleg javítást végez 38.500 lej, Takács Pál kádár, egy tanulóval dolgozik 33.500 lej, Lőrincz János asztalos két tanulóval 206.500 lej, Komáromi Lőrinc asztalos két tanulóval 115.000 lej, Székelyi Albert cipész egy tanulóval 38.600 lej — és így folytathatnánk az enyedi iparosok névsorát, akiket mind lehetetlenül túl magas adóval akartak tejesen fölkezeletni a népellenes adóképezet közegei.

FIZETNI AKARUNK ÉS FOGUNK. DE IGAZSÁGOS ÖSSZEGET!

Az emberek zúgnak és mindenki megfellebbezte az adóját. Nagy reménykedéssel tekintenek Luka László, az új pénzügyminiszter intézkedésére.

— Ha Luka László azt mondja — erősödik Gazdag bácsi, az öreg kőműves — fessük meg az adót, mert kell a pénz az államnak, az utolsó baninkát is odaadjuk... de ő látja fogja, hogy ennyit nem bírnak megfizetni a legnagyobb jóindulattal sem.

Nagyenyedi kisiparosai minden nehézség ellenére bizakodó hangulatban várják az új szellemű, demokratikus pénzügyi igazgatás és adóbeajtás érvényesülését, ami Alexandrin bíró rendszerének elcsúszásával a megvalósulás stádiumába lépett.

Komoly formában merült fel az enyedi kisiparosok között a szakmai termelési szövetkezetekbe való tömörülés gondolata is, mely hivatalosan lenne megoldani a nyersanyagellátás és minden adóügyi sérelem kérdését. Ez azonban még kezdeti formában merült csak fel — a legsürgősebb teendő: komoly és mélyreható tisztogatás a nagyenyedi és gyulafehérvári pénzügyigazgatóságokon és a kivetett adók demokratikus felülbírálása.

KOLOZSVAR. — Az alábbiakban előfizetőinknek és olvasóinknak különböző lakbérügyekben szerkesztőségünkhez intézett kérdéseire adjuk meg a választ és tájékoztatást:

Sz. G. jelégére. A levonást helyesen eszközölte, mind a különleges házbéradó, mind a 27 százalékos ingatlanjöveldelmi adó augusztus 15-től esedékes. Mindkét összeget az állami adóhivatalhoz kell befizetni közvetlenül.

Imreh Albert nyugalmazott főmérnök Papóc. 1. B. Zs. nyugalmazott jegyző esetében az 1938. évi bér az irányadó, amelynek 45 százalékat fizeti, tekintettel arra, hogy állami nyugdíjas. 2. A másik lakás tekintetében is az 1938. évi bér az irányadó, amelynek 45 százalékat fizeti a bérlő. Az 1938. évi bértől kezdve lehet számítani a javítási költségek arányos részét, miután ez a házbér bizonyos részét alkotta. Ha a bérlő ezt a megoldást nem fogadja el, a bírósághoz kell fordulni. Ha a bérlők is vannak, úgy a bérlő

köteles az albérlőtől bevételezett összeg 50 százalékát átengedni, ha butor nélkül és 25 százalékot, ha butorozva adta ki a szobát.

Sz. H. J. Szilágyosmilyó. Az augusztus elsején kifizetett házbér érvényes. 1948 január 1-ig. A háztulajdonos semmit sem követelhet. A bérösszegnek 27 százalékát azonban köteles ingatlandó címen az adóhivatalhoz befizetni. Ezt az összeget a háztulajdonossal szemben elszámolhatja január 1-től kezdődőleg. Az új házbérnek a megállapítása szempontjából tudni kell, hogy 1940 október 26-a előtt, vagy után költözött-e a lakásba? Ha október 26-a előtt költözött a lakásba, akkor az 1947 augusztus 15-ig fizetett törvényes házbér alapján fizeti az új bért, 28 régi lejt átszámítva 1 stabil lejt. Ha viszont az előbb említett időpont után költözött a lakásba, úgy az 1938. évi bér az irányadó, amelynek 45 százalékát köteles fizetni. Az így adódó bérösszeget kell levonni a 27 százalékos adótól.

Arureitegetés és szabotázs miatt

Letartóztatták

a kolozsvári Plugarul szövetkezet igazgatóját

KOLOZSVAR. — A keddi nap folyamán a GESz vizsgálatot tartott a helyi Plugarul szövetkezet raktáraiban és irodáiban. A vizsgálat eredményeképpen megállapították, hogy a szövetkezet raktáraiban nagymennyiségű számlázatlan árut rejtettek el és az árukészlet jelentős részét a pénzügyigazgatóságokhoz nem jelentették be.

Megállapították azt is az ellenőrök, hogy a Plugarul raktáraiból nem kevesebb, mint 2981 méter sárgavason, 227 méter szövet, 938 kiló ráfvas, 239 kiló gyapot, 249 kiló finet női ruhaanyag, 556 méter flanel, 1616 pár harisnya, 23 kiló gumibocscor, 7 pár lóhám, 184 méter barchet tűnt el nyomtalanul az utóbbi időben. Ezeket az anyagokat a falusi szövetkezeteknek kellett volna kiosztani, de ehelyett számla nélkül, feketén értékesítették a helyi Plugarul szövetkezet egyes vezetői.

A GESz ellenőrei bizonyítékok alapján Petrutiu Silviu-t, a Plugarul igazgatóját mint főbűnöst letartóztatták. A vizsgálat tovább folyik Petrutiu büntársainak kézrekerítésére.

Ugyancsak a tegnapi nap folyamán lelepte le a GESz Scorta Ioant, az I. kerület adóhivatalának tisztviselőjét is, aki az egyik kolozsvári butorkereskedőtől fotelt zsarolt ki azon a címen, hogy ezért adófizetési haladékot ad a cégnek.

Elfogták a sorozatos kolozsvári betörések tetteseit

KOLOZSVAR. — Ismeretlen tettesek október 26-án éjjel behatoltak Wilhelm Ernő kolozsvári Marx-utca 24 szám alatti lakos lakásába és onnan 2 rádiót, két rend ruhát, több inget, fehérneműt és egyéb értékeket loptak el.

A nagyváradi rendőrség pár nappal ezelőtt letartóztatta ennek a lopásnak a tetteseit: Trif Gheorghe kolozsborsai, Grigore M. Traian és Francin Vasile ökl.

rólási lakosok személyében, akik beáramlását alakították és számos lopást és betörést követtek el. A nagyváradi állomás vendéglőjében fogták el őket, ahol ittas állapotban botránny rendeztek.

Szigoru rendőri felügyelettel Kolozsvárra kísérték őket, ahol Pálffy Viktor rendőrkormányzó előtti kihallgatásuk során, újabb betöréseket vallottak be. Beismerték, hogy a rendőrség már régen körözi

őket, mert kirabolták a kolozsvári állomás melletti dohánytösdét, ahová éjjel hatoltak be. A lopott cigarettákat és dohányt kolozsvári lakosoknak adták el. A kereszkérdések sulya alatt bevallották azt is, hogy Kohn Emil szatmári, Decubal-utca 7 szám alatti lakos lakását is ők rabolták ki, ezenkívül még 9 télikabát ellopását ismerték be.

Bélyegok a hadigendozottak érdekeben

BUKAREST. — A hivatalos lapban megjelent a IOVR bélyegilletékek életbe léptetésére vonatkozó rendelet. Eszerint a közigazgatási hatóságokhoz intézett kérvényekre 2 lej, a bírósághoz benyújtott ügyiratokra 4—10 lej, a postai küldeményekre 1 lej, a lakbérleti szerződés-

sekre 10 lej IOVR-bélyeg kell ragasztani. Bélyegilleték alá esnek a látványossági előadások belépő jegyei is. A szabotázsellenes ellen vétőkre kirótt pénzbírság 10 százalékát is az IOVR bélyegalap javára fordítják.

ADAS VETEL

VESEK a legmagasabb napi áron mindenféle karikahajós varrógépeket, varrógéplábakat, varrógépfékeket, varrógéptűket, kötőgépeket. Weisz gépkereskedő, Horea-ut. 82. 6119

KÉZMOSÁSHOZ vásároljan „Unic” kézmosóport. Gyártja: „Unic”, Kolozsvár, Veréb-utca. 5635

ZENESZEKRÉNY acélos, modern, ujápusu olcsón eladó. Forduló-utca 2. 6366

EGY diófa francia háló és kombinált szekrény szép kivitelben sűrűsége eladó. Eötvös-utca 12, asztalosnál. 6367

FÜSZERÜZLET berendezéssel, áruval átadó. Értekezni Kossuth Lajos-utca 30, ajtó 5. 6450

ELADÓK: férfi átmeneti kabát, városi bunda nézma béléssel és különböző férfi és női ruhák és fehérneműk. Megtekinthető 1—4 óra között, Vörösmarty-utca 54 szám. 6451

ELADÓK: kis porszívógép, főzőke-mence, targonca, 100 literes bádóg viztartály, stélzásik. Megtekinthető 1—4 óra között. Cim: Vörösmarty-utca 54. 6451

ELADÓ egy Schöberl fotel, két más fotel, asztal, rádió Telefunken 3+2, üzemképes. Postakort-utca 16, ajtó 7. 6438

ELADÓ egy modern diófurniros hálószoba. Muncitorilor (Munkás)-utca 31. 6437

EGY asztalparhelt sűrűsége eladó. Trefort-utca 31, emelet. 6436

HÁLÓ, konyhabutor, csillár és egy kététagú létra eladó. Bánffy-utca 1. Friedmann. 12—3 óráig. 6467

KONCERT zongora bérbeadó és feleke női bunda eladó. Erzsébet-ut. 12. 6372

GYERMEK vasgép eladó. Monostori-ut. 9, emelet. 6493

TERHES női vizeletet veszünk. Napochemia S. A. Kolozsvár, Sacuiasca-utca 5 szám. F. 6469

ELADÓ motorbicikli. Teleki Mihály-utca 4. 6469

ELADÓ olcsón egy szép, új kombinált szekrény, egy festetlen konyha, egy diófurniros szekrény és egy jókarban. Ceab-utca 10. 6476

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavankint 2 lej. Legkisebb hirdetés (10 szó) 10 lej. Állást keresőknek 10 szóig 15 lej. Cim a kiadóban és jelíges hirdetéseknek 5 lej pótdíj fizetendő. Szöveg-hirdetés szavankint 5 lej. Közgazdasági hirdetés szavankint 6 lej. Keretes hirdetés négyzetcentiméterenkint 4—5 lej. Házasság—levelezés 5 lej szavankint. Nyilrtér szavankint 10 lej.

Autobusz indul

Kolozsvárról

Bánffyhunrad,

Csucsá, Várad felé

Indulás Kolozsvárról reggel 5:30 és délután 14 órakor a főposta mögötti autobuszállomásról.

Jegyelővét ugyanott.

KERESEK megvételre egy 10 éves kisfiu részére egy teljesen jókarban lévő ruhát. Cimet kérem a kiadóba „Gyermekruha” jelíggel leadni. 6474

INGATLAN-LAKAS

MARIANUL melletti 2 szoba, konyha, fürdőszoba lakásomat elcserelelné hasonló lakással a Gyulai Pál-utca környékén. Költségeket téríték. Cimet kérem leadni Burghardt vasútlel (Széchenyi-tér 28) pénztárhoz. 6496

SZOBA, konyhás telek eladó. Asztalos, Motilor-ut. 38. 6481

BELVÁROSI iroda felehelyiséget átad. Cimeket leadni a kiadóba „December” jelíggel. 6501

SZOBA, konyhás lakást keresek sűrűsége. Közvetítőt díjazok. Cim a kiadóban. 6480

INGATLANNAL és nyugdíjjal rendelkező özvegyasszony 50—60 év közötti, feltétlen uriember ireretséget keresi házasság céljából. Leveleket „Boldogság” jelíggel a kiadóba. 6497

SZEP házzal, nyugdíjjal és jó fizetéssel rendelkező középkorú, legkorrektebb, magisteremű egyén, ezuton keresem hozzá illő, egyedülálló hölgy ismeretséget, házasság lehetséges. Teljes cim, adat, esetleg fényképpel ellátott kedves levelét a kiadóba kérem „Boldog szerelmék lenni” jelíggel. 6490

ALLAST KAPRAT

ROMÁNUL beszélő, főzni tudó mindent keresek azonnali belépésre. Főttér 14. Erika cipőüzlet. 6440

JOL jöveldelmező üzlethez pénzes társat keresek. „Társas” jelíggel. 6488

EGY rendes, 40 év körüli bejárónőt keresek. Fellegvári-ut. 79. 6484

ÜGYES, művelt személyeknek közreműködési lehetőség. UHU, Mária királyné-utca 34. 6501

ALLAST KERES

HAZTARTÁS minden ágában jártas, komoly nő háztartás vezetését, vagy hasonló állást keres. Cim a kiadóban. 6480

IDŐSEBB nő háztartás minden munkáját vállalná. „Szerényigényű” jelíggel. 6492

ELMENNÉK egy-két gyermek mellé, vidékre is. Rákóczi-ut. 26. 6474

EGY komoly leány elmenne gyermek mellé. Cim a kiadóban. 6470

BEJARONONEK elmenne fiatal lány. Kossuth Lajos-utca 32. házmasternél. 6468

KULONFELEK

50 EVES férfi keresi jólsituált, hozzávaló nő ismeretséget, esetleg nagyváradi környéki vagy magyarországi. Diszkreció biztosítva. Szives választ „Intelligens” jelíggel a kiadóba kérek. 6467

ÉRTESITES. Tisztelt vevőköröm b. tudomására hozom, hogy a Szamos megnövésével halelérusításomat újból megkezdtem, svábbogár és lotétu ellenében is. Hif Gábor órásmester, Bolyai-utca 2. 6500

TALALTUNK egy kerékpárt. Jogosult tulajdonosa átvetheti a Villamosmú raktárban délután 3 órakor. 6471

ELVESZETT Makkai Alexandru Csákány-utca 66 alatti lakos bejelentőlapja és D. pontoskönyv cimlapja, folyó évi november 18-án délelőtt a Szabó Jenő üzletből kijövetelkor. Aki megtalálta sziveskedjék elküldeni, vagy leadni a Magyar Színház bal-erkélyi igazságszéknek. A fenti okmányok érvénytelenek. 6482

BUDAPESTI követelse kinek volna 500 forint kolozsvári kifizetésre? Fellegvári-ut. 78. 6485

ELVESZETT pénz-árca különféle iratokkal. Becsületes megtalálója az iratokat adja be Sebe Alfr lakatosmühelyébe, Király-utca 27 aj jutalom ellében. 6473

PENZT kap! Könyveket állandóan vásárol UHU, Mária királyné-utca 34. 6501

Kisiparosok, figyelem! Az összes ruházati, bőripari, lábbelikészítő, asztalos és rokonszakmabeli, építőipari, fémmipari és todrász kisiparosok saját adóhelyeztetik rendezése végett okvetlen jelentkezzenek a Kisiparos Szövetség Karolina-téri székházában tolyó hó 27, 28 és 29-én (csütörtök, pénteken és szombaton) délelőtt 8—2 óra között. Figyelmeztelünk minden kisiparost, hogy e határidő nem lesz meghosszabbítva és saját érdekében mindenki jelentkezzen a kitűzött időben.

Kisiparos Szövetség